

Feltártuk több ovális alakú, nagyjából egyező méretű cölöpváz, felmenő falú épület maradványait, melyek valószínűleg terménytárolók (csűrök) voltak. Az Árpád-kori telephez tartozott továbbá számos kisebb-nagyobb (kerek, ovális vagy téglalap alakú) tárológödör, egy szabadtéri kemence a munkagödörrel, egy szabálytalan alakú, gödörként értelmezhető objektum, két fabélésű kút, valamint több nagyméretű agyagkitermelő gödör, illetve gödörkomplexum, és számos, egyelőre összefüggések nélküli, cölöplyuk. Az Árpád-kori gödrökből nagy mennyiségű patics- és téglatöredék került elő.

Az Árpád-kori telephez tartoztak még kisebb, ovális alakú területet kerítő árkok (karámok), valamint nagyobb méretű vízelvezető árkok. A vízelvezető árkok összefüggő rendszert alkottak: három párhuzamos árok a terület magasabb részéről a csapadékvizet egy mélyebb szinten található széles csatornaszerű árokba juttatta. A csatornaszerű meder egy nagyobb vízgyűjtő gödörbe (gödörkomplexumba) torkollott. A vízgyűjtő gödörben két szabályos kútszerű mélyedést figyeltünk meg, az egyikben viszonylag jó állapotban megmaradt faszerkezettel (ácsolt deszkabélés).

Az Árpád-kori leletanyagot túlnyomó részt alkotó kerámialeleteken kívül vaseszközök, valamint egy bronz karikagyűrű is előkerült.

A rézkori horizontot alapárkos épületek (épitmények), tárológödörök (részben méhkas alakú vermek), valamint három nagyméretű ismeretlen rendeltetésű gödör alkotja. Az utóbbiak mérete nagyjából megegyezik, alakjuk szabálytalan, bennük helyenként kisebb cölöplyukak figyelhetők meg (egyikben kisebb tárológödör is előkerült).

A leletanyag a Hansági Múzeumba került.

TAKÁCS KÁROLY

225. Libickozma határa

(Somogy megye) Ő, Ró, Kö

2008. április 16-án korábbi lelőhelyeket ellenőriztünk, pontosítottunk és újabbakat rögzítettünk a településen.

Gerberica: A Siklósi Gyula által 1992-ben felfedezett lelőhely Ny-i és D-i részét terjesztettük ki, a K-i fedett, itt bejárást nem lehetett végezni. A Ny-i részről kovapatintéket, 1–2 őskori?, 1–2 római kori? és kevés középkori, a DNy-i részről kevés római kori és középkori kerámia-töredéket gyűjtöttünk. A két lelőhelyet egy vízfolyás választja el. Mindkét lelőhely talaja homokos, ezért a leletanyag erősen kopott. A Ny-i lelőhelyet Gerberica Nyugat néven rögzítettük.

Temető mellett: A temetőtől É-ra kisebb lelőhelyet lokalizáltunk, É-i részét nem tudtuk bejárni, mert már elboronálták. A lelőhelyen őskori, római kori? és középkori kerámia-töredékeket gyűjtöttünk. A lelőhely kiterjedése nagyobb, de valószínűleg nem függ össze a korábban bejárt Gerberica lelőhellyel.

A település déli vége: A falu déli részén kisebb halomsírmezőt fedeztünk fel. A templom és a Malom-árok

között 12 halom található, K–Ny irányban, két sorban. A két sor között nagyobb üres rész van, esetleg a halmokat itt felszámolták. A templom mellett két nagyobb halom van, ezektől Ny-ra egy nagyobb. Ettől D-re a domb szélén, egy bizonytalan kiemelkedés található. Egy csaknem teljesen kirabolt és elpusztított halmot D-ről egy árok szegélyez, ettől D-re egy kisebb halom van. A domb szélén két bizonytalan kiemelkedés van. A birkalegelőre vezető földúttól D-re három, É–D irányban sorakozó földsír látható. A halmok átlagos átmérője kb. 8 m, magasságuk kb. 30–50 cm. A halmok a temető K–Ny irányú szerkezete, a halmok mérete és római kori lelőhelyek (Gerberica és esetleg a Temető melletti rész) közelsége miatt feltehetőleg római koriak.

Munkatárs: Nyári Zsolt.

NÉMETH PÉTER GERGELY

226. Ligetfalva határa

(Zala megye) Ő, Ró, N?, Á

A 76 sz. Balatonszentgyörgy–Körmend főút rekonstrukciója keretében a 26+850 (Szentgyörgyvár–Felsőmándpuszta) és a 36+500 (Nagykapornak–Padári-elágazó) km-szelvények közötti szakasz régészeti terepbejárását végeztük el 2008. március 17–20. között. Ennek során több új lelőhelyet lokalizáltunk.

Erdő-föd: A község határának D-i sarkánál, a Ligetfalvai-patak bal partjára lejtő domb oldalán, gazos szántóföldön, a nehéz megfigyelési körülmények ellenére egy K–Ny hossz tengelyű, 115×40 m-es területen, közepes mennyiségű, közelebről meg nem határozható őskori és késő népvándorlás vagy kora Árpád-kori edénytöredékeket gyűjtöttünk.

Forrás-dűlő: A település D-i sarka közelében, a Ligetfalvai-patakra lejtő domb oldalán, egy ÉÉNy–DDK hossz tengelyű, 115×60 m-es területen, kevés őskori, római kori és Árpád-kori edénytöredéket gyűjtöttünk.

Kis-kuti-dűlő: A községtől DNy-ra, a Ligetfalvai-patak bal partjára lejtő domb oldalán, részben szántóföldön, részben réten, egy ÉÉNy–DDK hossz tengelyű, 215×80 m-es területen, elszórtan találtunk őskori és Árpád-kori edénytöredékeket.

Kis-rét: A község határának D-i sarkánál, a Ligetfalvai-patak bal partjára lejtő domb oldalán, gazos szántóföldön, a nehéz megfigyelési körülmények ellenére, egy ÉNy–DK hossz tengelyű, 160×50 m-es területen lehetett elszórtan, apró, közelebről meg nem határozható őskori és Árpád-kori edénytöredékeket gyűjteni.

Munkatársak: Basticz Zoltán és Mészáros Melinda régész, Kámán Beáta technikus.

KVASSAY JUDIT

227. Lukácsháza határa

(Vas megye) U, Á

2008. október 1–17. között próbafeltárást végeztünk a lukácsházi árvízcsúcs-csökkentő tározó területén.

Gyalogúti-dűlő: A 6. sz. szondában nem találtunk régészeti jelenséget, azonban itt is kerültek elő az erózió által idesoródott kerámiatöredékek. A lelőhely földrajzi adottságait figyelembe véve egy további szondát (8. sz.) is kijelöltünk a gát nyomvonalában, egy magasabban fekvő helyen. Ebben 5 objektumot tártunk fel, amelyek közül az egyik egy Árpád-kori mészegető kemence, ami teljesen fel volt töltve mészkővel.

Kollár-rét: Az 5. sz. szondában nem észleltünk régészeti jelenséget, bár a gépi nyelés során előkerült néhány neolitik edénytöredék, amelyek valószínűleg az erózióval kerültek a helyszínre.

Parragi rétek: A Gyöngyös-patak Ny-i oldalán, a gát nyomvonalában helyezkedik el. Az itt kijelölt 7. sz. szondában régészeti jelenség nem került elő.

Munkatárs: Halász Ferenc régésztechnikus

BASTICZ ZOLTÁN

228. Magyaregregy, Hodács

(Baranya megye) Ő, Kö

Magyaregregy és a márévári elágazás között, az országúttól K-re egy helyi adatközlő szerint kőépület nyomai láthatók. A mondott helyen főleg középkori és néhány jellegtelen őskori cserepet találtam 2008. április 4-én.

K. NÉMETH ANDRÁS

229. Magyarkeszi, Diós-dűlő

(Tolna megye) Kö

Az 1960-as években két alkalommal is bejárt, de közelebbről ismeretlen lelőhelyű templomot azonosítottam újra Magyarkeszitől Ny-ra kb. 1,5 km-re. 2008. február elején a Tita-patak völgyére merőleges dombvonulat É-i részén kb. 40×30 m-es területen ritkán kis és közepes méretű kő- és téglatöredéket figyeltem meg, embercsontok csak elvétve fordultak elő. A falu bizonyára a templomtól É-ra, vélhetőleg a patakkaal párhuzamosan, Ny-K irányba húzódott.

K. NÉMETH ANDRÁS

230. Makó, Igási-járandó I.

(Csongrád megye) U, B, V, LT, Sza, H, Á

Az M43 autópálya építéséhez kapcsolódóan tervezett, Makót ÉÉK felől elkerülő út nyomvonalán, az igási út és a vasútvonal kereszteződésétől 400 m-re DK-re található a lelőhely (M43 25. lh.), a Jángor-ér magaspartján. A lelőhelyet az út nyomvonala keresztben szelte át. 2008-ban 16 500 m²-en 467 objektum került elő.

Az intenzíven fedett lelőhelyen a Makó-kultúra és a halomsíros kultúra néhány gödre és ez utóbbi korszakba tartozó, apszisos felszíni háza, szkíta és kelta, valamint Árpád-kori településobjektumok, félig földbe mélyített házak, kemencék, füstölők, gödrök és árkok kerültek elő. A magaspart K-i szélén egy szarmata és egy 10. századi temető húzódott, mindkettőt teljesen feltártuk.

A szarmata temető 14 sírja szabálytalan ÉNy-DK sírsorokba rendeződött. A sírok nagyrészt bolygatatlak voltak, belőlük gazdag leletanyag került elő (ezüstcsüngők, torgues, emailos fibulák, különböző övcsüngők stb.). Az antropológiai anyag rendkívül jó megtartású. A temető használata a Kr. u. 2–3. századra tehető.

A honfoglalás kori temetőben szabálytalan, ÉK-DNy tájolású sírsorokat alkotva, 11 sír került elő, köztük két sírgödör üres volt. A temetkezésekből szegényes leletanyag származik (fülkarika, bronz palmettás fülesgombok, vaskés, nyílcsúcs, kardtöredék). Az antropológiai anyagon számos csontelváltozás figyelhető meg. A 10. századi köznépi temetők sorában ritka az ilyen kis sírszámú temető.

Munkatársak: Heipl Mónika, Kerekes Orsolya, Törőcsik István (MFM).

BALOGH CSILLA

231. Makó, Igási járandó II.

(Csongrád megye) B, LT, Sza, Kk

A közel 250 m hosszú, 24–55 m között változó szélességű szelvényben 2008. július 22. és október 9. között végeztük el a kutatást. A lelőhelyen 247 objektumot tártunk fel.

A területet ÉNy-i szélén egy vaskos, 8–10 m széles, É-D tájolású markáns pleisztocén mederág keresztelte. A mély fekvésű terület humuszoslásakor végig régészeti korú objektumok jelentkeztek, változó intenzitásban, ami a korabeli talajvíz jóval mélyebb jelenlétére utal. A medret követő magasabb, partos részen egy szórt szerkezetű vaskori, La Tène C korú település nyomait lokalizáltuk. A lelőhelyen főként változatos szerkezetű földbe mélyített épületek, műhelyek nyomait tártuk fel, bennük közepes mennyiségű kerámiaanyaggal. A korongolt kerámia aránya nagyjából 20% körül van, igen sok a kézzel formált, de finom kidolgozású, fényezett felületű, a korábbi időszak tradícióit tovább hordozó edénytöredékek száma. Az objektumokból több vadkanállkapocs is előkerült, mellettük unikális egy szépen csiszolt vadkanagyarfűgő. A jellegzetes, datáló kelta leletanyagot néhány díszített töredék mellett egy kis grafitos, seprűmintás fazék gazdagítja.

A lelőhely legmagasabb részén egyértelműen nőtt a lelőhely intenzitása, számos kora bronzkori gödörrel gazdagítva ismereteinket. A nyomvonal DK-i harmadában egy újabb mederrész került elő, melyben néhány szarmata gödör mellett késő középkori leletanyagot tartalmazó gödröt tártunk fel.

A lelőhelyet a nyomvonal szélességében (a hosszabbítás 24 m), DK-i irányban további 50 m hosszúságban feltártuk. A területen további 11 objektum feltárta került elő, egyre csökkenő intenzitással. Az utolsó 20 m-en további jelenségekre utaló nyom nem került elő, így kijelenthető, hogy ebben az irányban a lelőhely nem folytatódik.

Már a munkálatok előtt valószínű volt, hogy a nyomvonalban közel 100 m-re elhelyezkedő 25. sz. lelőhellyel össze fog érni a 26-os. A területen két pleisztocén me-